



W W I L L

WILL

WILL SMITH

A MARK MANSON



eastone BOOKS

WILL

Copyright © 2021 by Treyball Content LLC
Slovak edition © 2022 by Eastone Group, a.s.

“Just the Two of Us” (Will Smith Rap Version)

Words and Music by Ralph MacDonald, William Salter, Bill Withers and Will Smith.

Copyright © 1998 BMG Ruby Songs (ASCAP)/Antisia Music Inc. (ASCAP)

All rights administered by BMG Rights Management (US) LLC.

Used by Permission. All Rights Reserved.

„Yvette“ by Grandmaster Caz © 1985 Curtis Brown

„La Loba“ from *Women Who Run with the Wolves* by Clarissa Pinkola Estés, Ph.D.,

Copyright © 1992, 1995 by Clarissa Pinkola Estés, Ph.D. Used by permission of Ballantine Books, an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC and Clarissa Pinkola Estés, Ph.D.
All Rights Reserved.

“Go See the Doctor”

Words and Music by Mohandas Dewese.

Copyright © 1986 by Universal Music – Z Songs

International Copyright Secured. All Rights Reserved.

Reprinted by Permission of Hal Leonard LLC.

“Hold It Now Hit It”

Words and Music by Rick Rubin, Adam Horovitz, Adam Yauch and Michael Diamond.

Copyright © 1986 AMERICAN DEF TUNE, UNIVERSAL - POLYGRAM INTERNATIONAL PUBLISHING, INC. and BROOKLYN DUST MUSIC.

All Rights for AMERICAN DEF TUNE Controlled and Administered by UNIVERSAL MUSIC CORP.

All Rights for BROOKLYN DUST MUSIC Controlled and Administered by UNIVERSAL - POLYGRAM INTERNATIONAL PUBLISHING, INC.

All Rights Reserved. Used by Permission. Reprinted by Permission of Hal Leonard LLC.

“My Adidas”

Words and Music by Darryl McDaniels, Joseph Simmons and Rick Rubin.

Copyright © 1986 PROTOONS INC.

All Rights Controlled and Administered by UNIVERSAL MUSIC CORP.

All Rights Reserved. Used by Permission. Reprinted by Permission of Hal Leonard LLC.

Autorské práva k fotografiám sú uvedené na stranách 418 a 419.

Z anglického originálu *Will*, vydaného vydavateľstvom Penguin Press, preložila Miroslava Bajaníková.

V roku 2022 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.

www.eastonebooks.com

Translation © 2022 Mgr. Miroslava Bajaníková

Redakčné úpravy: Mgr. Alica Činčárová

Layout: Studio Eastone

Design knihy: Lucia Bernard

Tlač: Finidr, s.r.o.

Všetky práva vyhradené.

Okrem použitia ukážok pre účely recenzie a kritiky žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-8109-435-4

OBSAH

STENA | VII

1. Strach | 1
2. Svet fantázie | 18
3. Performer | 36
4. Moc | 56
5. Nádej | 80
6. Neznalosť a nevedomosť | 110
7. Dobrodružstvo | 125
8. Bolesť | 139
9. Deštrukcia | 157
10. Alchýmia | 176
11. Adaptácia | 194
12. Túžba | 213
13. Oddanosť | 236
14. Boom | 251
15. Peklo | 275
16. Zmysel toho všetkého | 293

17. Dokonalosť | 317

18. Vzburá | 339

19. Odstup | 360

20. Biela zástava | 378

21. Láska | 397

SKOK | 407

POĎAKOVANIE | 417

AUTORSKÉ PRÁVA K FOTOGRAFIÁM | 418

STENA



Mal som jedenásť, keď môjmu otcovi jedného dňa skrslo v hlave, že jeho obchod potrebuje novú stenu od ulice. Múr mal pomerne impozantné rozmery – tak tri a pol metra na výšku a viac než šesť metrov na dĺžku. Omietka na tej pôvodnej stene už dlhší čas opadávala a otec vyhlásil, že sa „na to nedá pozeráť“. Nemienil si však na tú prácu najat' profesionálneho murára ani stavebnú firmu. Dostal totiž skvelý nápad, že je to vhodná príležitosť pre mňa a môjho brata Harryho ukázať, čo v nás je.

Tatko si vzal na starosť búranie. Dodnes si pamätám, ako som v nemom úžase cival na tú dieru ako svet. Odmietal som uveriť, že na tom mieste ešte niekedy vyrastie nejaká stena.

Nasledujúci takmer rok sme každý deň po škole odkráčali s bratom rovno do otcovho obchodu a makali na stavenisku. Robili sme fakt všetko. Kopalí základy, miešali maltu, vláčili vedrá. Doteraz mám v hlave ten správny pomer: na dva diely cementu po jednom diele piesku a štrku. Harry mal na starosti hadicu s vodou. Na chodníku pred obchodom sme lopatami namiešali maltu, naplnili ňou sedemlitrové vedrá a postupne začali ukladať tehly. Nepoužívali sme pritom žiadne šalovacie dosky, len takú obyčajnú vodováhu, čo má v strede bublinu.

Ak o stavebných postupoch niečo viete, asi vám netreba dvakrát hovoriť, že to nebol práve najšťastnejší nápad. Rovno poviem, že tie galeje boli ako za trest. Dnes by už susedia volali na takého rodiča sociálku. Bola to taká jednotvárna a zároveň nekonečná robota, že dvom deckám zabrala takmer

celý rok, hoci partia dospelých skúsených stavbárov by to v pohode zvládla nanajvýš za pár dní.

S bratom sme pracovali aj cez víkendy, počas sviatkov a cez prázdniny. V to leto sme vlastne nemali jediný deň oddychu. Ale koho to zaujímalo? Otec si nikdy nebral voľno, tak sme ho nedostali ani my. Nikdy nezabudnem, ako som sa z času na čas zahľadel na tú obrovskú dieru a prepadla ma totálna beznádej. Bolo absolútne vylúčené, že sa to raz dokončí. V mojej hlave sa tá výzva nafúkla do rozmerov, ktoré boli jednoducho nad moje sily. Akoby nám s bratom prikázali obohnať celú západnú Filadelfiu jedným nekonečným múrom vyskladaným z miliónov tehál, ktorý končil až kdesi za horizontom. Predstavoval som si, ako pri miešaní betónu a vláčení tých odporne ťažkých vedier časom zostarnem a nakoniec aj umriem. Bol to osud, ktorému sa nedalo uniknúť.

Tatko bol ale nemilosrdný. Každý jeden deň sme sa museli hlásiť na stavbe, opäť miešať betón, opäť vláčiť vedrá, opäť ukladať tehly. Bolo jedno, či prší, alebo je horúčava, či som zúril, alebo mi bolo nanič, prípadne či ma na druhý deň v škole čakala písomka – žiadna výhovorka neobstála. Obaja sme občas frflali a niekedy aj hlasno protestovali, no bol to len hrach hádzaný o stenu. Boli sme jednoducho v pasci, odsúdení na murárske doživotie a nič sa už na tom nemalo zmeniť. Medzičasom sa striedali ročné obdobia, menilo sa zloženie našej partie kamošov, učitelia odchádzali do dôchodku – len tá stena tam stále bola. Pripadala mi večná.

Jedného dňa sme toho s Harrym mali už fakt plné zuby. Chodili sme ako bez duše a vkuse si mrmlali popod nos, ako sa „toto nedá“ a „tamto je totálne debilné“.

„A vôbec, načo tú stenu vlastne stavíme? Je to celé blbosť a nemáme šancu to niekedy dokončiť.“

Tatko to započul. Zložil na zem svoje náradie a ťažkým krokom pripochodoval za nami. Vyšklbol mi z ruky tehlu a veľavýznamne nám ju otrčal pred očami.

„Prestaňte už konečne myslieť na tú poondiatu stenu!“ povedal. „Žiadna stena neexistuje. Existujú len tehly. A vašou úlohou je položiť práve túto jednu tehlu najlepšie, ako sa len dá. A potom chytiť do ruky ďalšiu a zopakovať to – položiť aj tú tak dobre, ako sa len dá. A potom ďalšiu. Zabudnite na stenu. Nech vás zaujíma len táto jedna tehla, nič viac.“

Keď to povedal, vrátil sa naspäť do obchodu. S Harrym sme si vymenili pohľady, pokývali hlavou, akože *ten chlap sa už načisto zbláznil* a vrátili sme sa k svojej malte.

Niektoré z najcennejších lekcí v živote som dostal napriek tomu, že som o to vôbec nestál. Bránil som sa im, odmietal som ich, no váha ich pravdivosti nakoniec prevážila môj odpor. Stena obchodu môjho otca bola jednou z takých lekcí.

Dni na stavbe sa vliekli, a hoci som si to hrozne nerád priznal, postupne som začal chápať, čo nám chcel otec vlastne povedať. Keď som sa sústredil na stenu, náš cieľ sa javil totálne nereálne. Bez svetla na konci tunela. No keď som sa zameral len na jedinú tehlu, zrazu mi to pripadalo ľahké – predsa jednu debilnú tehlu položiť dokážem...

Čas ubiehal, stena rástla a diera sa o málo, ale predsa zmenšila. Pomaly mi začalo dochádzať, že to, či sa mi splnenie nejakej úlohy zdá možné (alebo mi pripadá úplne nemožné), je len otázkou uhla pohľadu. Sústrediš sa na stenu? Alebo sa sústrediš na tehlu? Nebolo pritom podstatné, či som musel zažiť na vstupnom pohovore na vysokú, túžil dosiahnuť status globálne uznávaného umelca v žánri hip-hop, alebo vybudovať jednu z najúspešnejších hereckých kariér v histórii Hollywoodu; vo všetkých prípadoch platilo, že tie ciele, čo sa javili ako absurdne ambiciózne, sa vždy dali rozmeniť na dielčie, zvládnuteľné kroky – veď napokon, šlo len o zdanlivo nezdolateľné steny zložené z radov postupne uložených tehál.

Počas celej svojej kariéry som bol v tomto ohľade absolútne neúprosný. Uznával som len stopercentné pracovné nasadenie a etiku. A tajomstvo môjho úspechu je rovnako nudné, ako je logické: treba sa dostať na pľac a položiť ďalšiu tehlu. Veci nejdú podľa plánu? Polož tehlu. Film v prvom týždni prepadol? Polož ďalšiu tehlu. S predajnosťou albumu to ide dolu vodou? Vzchop sa, polož ďalšiu tehlu. Rozpadáva sa ti manželstvo? Nech sa páči – ďalšia tehla.

Tak ako mnoho iných ľudí v mojom okolí, som sa aj ja za uplynulých tridsať rokov musel vysporiadať s neúspechom, stratami, ponížením, rozvodom či smrťou. Vyhrážali sa mi, okradli ma, nabúrali mi súkromie a väzby, čo držali pokope moju rodinu, sa postupne potrhali – no napriek tomu som každé ráno vstal, zamiešal si maltu a položil ďalšiu tehlu. Nech si už v živote prechádzate

čímkoľvek, vždy je poruke nejaká tá tehla, ktorú stačí vziať do rúk a položiť, ako sa má. Otázka teda znie – ste ochotní vstať a urobiť to?

Ludia často hovoria, že význam krstného mena dieťaťa veľmi ovplyvní jeho celkovú osobnosť. Tým, že mi otec vybral *moje* meno, ktoré bolo zároveň aj *jeho*, daroval mi niečo, čo považujem za svoju najväčšiu životnú výhodu: schopnosť čeliť nepriazni osudu.

S tým menom mi daroval *vôľu*.*

Došlo k tomu jedného chladného zamračeného dňa, asi rok po tom, ako sme s bratom začali pracovať na stavbe. Tá stena bola už vtedy takou samozrejmovou súčasťou môjho života, že som v sebe prestal živiť akúkoľvek nádej na jej dokončenie. Veď aj keby sme ju raz nejakým zázrakom *predsa len dokončili*, bol som pripravený čeliť krutej pravde, že za ňou objavíme ďalšiu zivajúcu diery, ktorú treba bezodkladne opraviť. No v to spomínané šedivé septembrové ráno nadišla chvíľa, keď sme zamiešali poslednú várku malty, naplnili posledné vedro a položili poslednú tehlu.

Tatko stál opodiaľ a celú tú záverečnú scénu pozoroval. S cigaretou v ruke mlčky obdivoval naše dielo. S Harrym sme teda položili a zarovnali poslednú tehlu a nastalo hrobové ticho. Harry zamrmlal čosi ako – A teraz čo? Akože máme skákať od radosti, výskať od šťastia alebo bujaro oslavovať? Trochu zmätení sme len ustúpili o pár krokov dozadu a postavili sa vedľa tatka, každý z jednej strany.

Chvíľu sme tam tak všetci traja stáli a hľadeli na našu novú „rodinnú stenu“.

Tatko hodil cigaretu do prachu, čižmou ju uhasil, vypustil zo seba posledný oblak dymu a bez toho, aby zo steny spustil oči, vyhlásil: „A odteraz už ani slovo o tom, ako sa niečo *nedá*.“

Potom sa otočil, vošiel naspäť do obchodu a pokračoval vo svojej práci.

* „Will“ je v angličtine vôľa.

WILL

J E D E N

STRACH



djakživa som sa považoval za zbabelca. Snáď ani nemám takú spomienku z detstva, ktorá by mi nepripomínala, ako som sa niečoho bál – iných deciek, zranenia a bolesti, výsmechu alebo toho, že budem vyzerat' ako slaboch.

Najväčšiu hrôzu mi ale naháňal vlastný otec.

Keď som mal deväť, otec pred mojimi očami udrel mamu do hlavy tak silno, že sa zviezla na zem. Videl som, ako vykašliava krv. A práve tento zážitok, tento jediný moment v ich spálni, zo všetkého najviac ovplyvnil to, kým som sa stal a akým človekom som dodnes.

Všetky úspechy, čo som odvtedy dosiahol – všetky tie ocenenia a sláva, pozornosť médií a verejnosti, všetky tie skvelé roly a priazeň divákov –, v tom všetkom je skrytá neviditeľná niť ospravedlnení venovaných mojej mame za to, že som vtedy nezasiahol. Že som ju v tom vtedy nechal samu. Že som sa otcovi nepostavil.

Za to, že som sa zachoval ako zbabelec.

Ten človek, ktorého ste časom spoznali ako toho „Willa Smitha“, neo-hrozeného obrancu zemskej civilizácie, filmovú hviezdu svetového formátu, to všetko je jeden veľký konštrukt – veľmi dômyselne vytvorená a starostlivo pestovaná fiktívna postava, ktorá ma má chrániť. Je mojim útočiskom pred vonkajším svetom. Je stenou, za ktorou nemáte vidieť zbabelca.

●tec bol mojím hrdinom.

Volal sa Williard Carroll Smith, no doma bol pre všetkých jednoducho tatko.

Tatko sa narodil a vyrástol v severnej časti Filadelfie v štyridsiatych rokoch minulého storočia. Bolo to kruté a zúbožené miesto. Jeho otec, môj dedo, tam vlastnil pár stánkov s rybami. Každé božie ráno o štvrtjej odchádzal do roboty a vracal sa až v noci. Moja stará mama bola zdravotná sestra a do tamjšej nemocnice chodila na nočné. A tak môj otec strávil väčšinu detstva sám a bez dozoru. Ulice severnej Filadelfie boli vtedy k deťom nemilosrdné. Na výber boli dve možnosti – človek mohol buď skončiť ako vymletý lámač kostí, alebo tá prekliata štvrt' zlomila jeho. Tatko už v jedenástich fajčil jednu cigaretu za druhou a keď mal štrnásť, pil ako dospelý chlap. Tie roky a prostredie z neho urobili človeka plného vzdoru a agresie a tohto životného postoja sa už potom nikdy nezbavil.

Keď mal tatko štrnásť, moji starí rodičia v obave o jeho ďalší osud naškriabali posledné úspory a poslali ho na poľnohospodársku internátnu školu kdesi na vidieku v Pensylvánii, kde deckám vštepovali základy farmárčenia a praktických zručností. Vládla tam prísna disciplína v duchu tradičných hodnôt a rodičia ho tam poslali v nádeji, že ho škola trochu skrotí a naučí disciplíne.

Otec mal však vlastnú hlavu a rozhodne si nedal diktovať, čo má a nemá robiť. S výnimkou konštrukcie motora traktora sa odmietol zaoberať akýmkoľvek iným učivom, lebo ho považoval za „vidlácke hovadiny“. A tak blicoval, ďalej fajčil cigarety a pil ako dúha.

V šestnástich to tatko so školou zabalil úplne a bol pripravený vrátiť sa domov. Vymyslel plán, ako sa dať vyhodiť. Ten zahŕňal porušovanie všetkých školských pravidiel, drzé prekrikovanie učiteľov a znepriatenie si všetkých zamestnancov školy. Keď dotýčným došla trpezlivosť a chceli ho poslať domov, moji starí rodičia sa rázne ohradili: „Zaplatili sme predsa školné za celý rok,“ argumentovali. „Tie peniaze dostávajú za to, že si s ním poradíte, tak si robte svoju robotu.“ Tatko bol v pasci.

Mal obrovské šťastie, že bol podnikavý typ a prišiel na to, ako ubziknúť: na svoje sedemnásť narodeniny sa nenápadne prešmykol z areálu školy, prešiel desať kilometrov k najbližšiemu náborovému stredisku a zapísal sa do Leteckého zboru Armády Spojených štátov amerických. To bol typický tatko – tak hrozne sa chcel vzoprieť autoritám a rebelovať voči vlastným rodičom a škole, že zo železného zovretia poľnohospodárskej internátnej

školy skočil rovno do ocelevej náruče armády. Napevno tak zapadol do skladacky s pevnou štruktúrou a neúprosnou disciplínou, ktorú si preňho jeho rodičia tak vrúcne želali.

A predstavte si, tatko si armádu napriek všetkému zamiloval. Práve tu spoznal pôsobivú transformačnú moc poriadku a disciplíny a tieto dve hodnoty potom až do konca života uznával ako tie, ktoré ho chránili pred tým najhorším, čo v ňom bolo. Budíček ráno o štvrtej, tvrdý výcvik až do obeda, celodenné povinnosti a noc prebdená nad príručkami – v tom všetkom sa dokonale našiel. Zistil, že znesie viac záťaže než ostatní a bol za to na seba patrične hrdý. Hodilo sa to k jeho vzdorovitej povahe. Nikto ho nemohol prinútiť vyskočiť ráno z postele nejakým povelom cez amplión, a to z jednoduchého dôvodu – v tom čase už bol dávno na nohách.

Vďaka svojej povestnej nekompromisnej disciplíne, nevyčerpaceľnej energii a nespochybniteľnej inteligencii by ho za normálnych okolností čakala skvelá kariéra. Malo to však dva háčiky.

Za prvé, bol strašne vznetlivý. Bolo jedno, či rozkaz prišiel od nadriadeného s vyššou hodnotou. Ak ho tatko považoval za nezmyselný, ignoroval ho. Za druhé, mal vážny problém s alkoholom. Verte mi, môj otec patril k tým najbystrejším ľuďom, akých som kedy poznal, no ak bol našťvaný alebo na mol, menil sa na idiota. Vtedy porušoval svoje vlastné pravidlá, vzdával sa od vlastných cieľov, ničil svoj vlastný majetok.

Po dvoch rokoch v armáde jeho sebadeštrukčné sklony presiakli na povrch a definitívne pochovali jeho šance na vojenskú kariéru.

Raz večer s chlapmi zo svojej rotы hrali o peniaze. (Tatko bol v kockách fakt supertrieda.) Podarilo sa mu obráť ich takmer o tisíc dolárov. Výhru si uložil do skrinky a odišiel dať si niečo pod zub. Keď sa vrátil, ukázalo sa, že chlapi si svoje peniaze jednoducho vzali späť. To tatka tak rozzúrilo, že sa spil pod obraz boží, odkiaľsi vytiahol svoju služobnú zbraň a po barakoch začal vypaľovať jednu guľku za druhou. Nikoho pritom nezranil, no stačilo to na to, aby mu v letectve ukázali dvere. Mal šťastie, že ho nepostavili pred vojenský súd, len ho prepustili, posadili na autobus a dôrazne požiadali, aby sa už nevracal.

Bol to rozpor, s ktorým sa otec nedokázal vysporiadať do konca života – na jednej strane bol na seba aj na iných nemilosrdne prísny, no keď to prehnal s chľastom, alebo ho pochytila zúrivosť, zostalo po ňom spálenisko.

Po tejto životnej epizóde sa tatko vrátil do Filadelfie. Nerobil si z fiaska v armáde veľkú hlavu. Našiel si robotu v tamojších oceliarniach a popri tom navštevoval večernú školu. Študoval strojarinu a ukázalo sa, že má na elektrický prúd a fungovanie chladiarenských zariadení naozaj talent. Keď naňho ale v oceliarniach pri povyšovaní už štvrtýkrát „zabudli“ iba preto, že je černochoch, porúčal sa a nikdy viac sa tam nevrátil. Vyznal sa v chladiarenskej technike a povedal si, že sa pustí do vlastného biznisu.

Tatko bol super. Ako mnoho iných synov, aj ja som svojho otca zbožňoval, no zároveň vo mne budil strach. Jeho prítomnosť v mojom živote dodnes považujem za jedno z najväčších požehnaní, ale priznávam, že bolo len málo ľudí, ktorí mi spôsobili toľko bolesti.

Moja mama dostala pri narodení meno Carolyn Elaine Bright. Pochádza z Pittsburghu a detstvo strávila v časti Homewood na severnom okraji mesta, kde žije prevažne černošské obyvateľstvo.

Mama, alias „maminka“, je výrečná a veľmi sofistikovaná dáma. Je drobná a krehká, má dlhé elegantné prsty klavírnej virtuózky, dokonale stavané na ukážkový prednes skladby „Pre Elišku“. Už na strednej škole Westinghouse High School patrila k najlepším študentom a bola jednou z prvých žien tmavej pleti, ktoré prijali na Carnegie Mellon University. Maminka často zdôrazňovala, že poznanie je jediná vec, ktorú vám nikto nikdy nevezme. A jej samej záležalo len na troch veciach: vzdelaní, vzdelaní a vzdelaní.

Okrem toho nadovšetko milovala biznis – bankovníctvo, financie, obchod, kontrakty –, tam sa cítila ako doma. Vždy mala svoje vlastné peniaze a patrične sa o ne starala.

Dôležité udalosti prichádzali v jej živote v rýchлом slede, ako to už v tých časoch bývalo. Za svojho prvého muža sa vydala, keď dovŕšila dvadsať, krátko na to sa im narodila dcéra a o tri roky neskôr sa rozviedli. V dvadsaťpäťke, keď sa už životom prebýjala ako slobodná matka, patrila pravdepodobne k najlepšie vzdelaným Afroameričankám v celom Pittsburghu, no aj tak si márne hľadala prácu, v ktorej by využila svoj skutočný potenciál. Bola z toho frustrovaná a neprestávala túžiť po zmyslupnejšom

uplatnení. Jedného dňa si preto zbalila kufre a s dcérkou sa presťahovala do Filadelfie k svojej mame, mojej starej mame Gigi.

Moji rodičia sa zoznámili v lete roku 1964. Maminka pracovala vo Fidelity Bank vo Filadelfii ako notárka. Cestou na nejaký večierok jej jedna kamarátka uveličene rozprávala o mladíkovi, s ktorým sa jednoducho *musí* zoznámiť. Volal sa Will Smith.

Maminka je v mnohých ohľadoch presným opakom môjho otca. Zatiaľ čo tatko okolo seba vždy narobil veľa kriku a vďaka svojej charizme bol obvykle centrom pozornosti, maminka je tichá a odmeraná; no nie preto, že by bola nesmelá a utiahnutá, ona jednoducho „hovorí len vtedy, keď je to lepšie ako mlčať“. Má veľkú záľubu v jazyku a svoje slová starostlivo váži – vyjadruje sa uhladene a sofistikovane. Na druhej strane, tatko bol svojím spôsobom hulvát a hovoril jazykom ulice typickým pre severnú Filadelfiu päťdesiatych rokov. Vo svojej profánosti sa očividne vyžíval a zo sprostých slov skladal poéziu. Počul som, ako raz nejakého chlapa nazval „pičúnskym hnilým potkanom a obyčajným chrapúnskym prašivým vyjebancom“.

Maminka sa takým výrazom veľkým oblúkom vyhýbala.

Jednu vec však tatkovu treba uznať. V tých časoch bol chlapom, ako sa patrí. Mal bezmála stodeväťdesiat centimetrov, páľilo mu to, dobre vyzeral a bol pyšným majiteľom sýto-červeného kabrioletu značky Pontiac. Navyše bol aj vtipný, vedel dobre spievať a hral na gitare. Ľudí to k nemu akosi prirodzene ťahalo – ak sa na večierku vytvoril hlúčik ľudí, uprostred ktorého stál frajer s pohárikom v jednej a s cigaretou v druhej ruke a sebavedomým zvučným hlasom rozprával prítomným historku, z ktorej šli všetci do kolien, bol to zaručene tatko.

Keď maminka tatka prvýkrát stretla, pripomínal jej speváka Marvinu Gayea, len bol o hlavu vyšší. Vyznal sa vo svete a vedel vychádzať s ľuďmi. Na každom večierku bol vítaný, väčšinu drinkov mal zadarmo a zakaždým dostal ten najlepší stôl. Jednoducho budil dojem, že má v živote veci pekne pod kontrolou a do budúcnosti hľadá s veľkým optimizmom. Tento jeho postoj vzbudzoval v mojej mame pocit bezpečia a istoty.

Jej spomienky na ich prvé spoločne strávené dni majú podobu akejsi zahmlenej montáže záberov rôznych reštaurácií a barov, ktoré spája séria

humorných historiek a smiechu. Maminka bola uveličená z toho, aký bol tatko hrozne vtipný, no zo všetkého najviac jej na ňom imponovala jeho neskrývaná ambicióznosť. Mal svoj vlastný biznis. Zamestnával ľudí. Svoje pôsobisko chcel presunúť do štvrtí, kde bývali hlavne bieli a plánoval, že tí bieli budú pracovať v *jeho* podniku.

Tatko sa rozhodne nechystal sedieť doma za pecou.

So vzdelanými a kultivovanými ženami, akou bola moja mama, však nemal vôbec žiadne skúsenosti – *panečku, táto pipka je bystrá jak prijebané rádio*, myslel si. Tatko za svoju múdrosť vďačil ulici, zatiaľ čo maminka skôr knihám.

Tí dvaja však mali aj veľa spoločného. Obaja vášnivo milovali hudbu. Boli nadšenými poslucháčmi jazzu, blues a neskôr aj funku a R & B. Žili v zlatej ére hudobného vydavateľstva Motown a väčšinu z tých krásnych čias spolu pretancovali na večierkoch v pokútnych pivničných baroch a jazzových kluboch.

Spájali ich ale aj absurdne náhodné veci, až sa človek neubrání myšlienke, že to musel byť osud. Veď len zväzťe – matky oboch mojich rodičov boli zdravotné sestry, ktoré pracovali výhradne na nočné smeny (jedna sa volala Helen, tá druhá Ellen). Obaja už mali za sebou predchádzajúce manželstvo. A hoci ani jedno nevydržalo dlho, v každom sa narodila dcéra. No a teraz sa podržte, každá sa volá Pam.

Rodičia sa vzali počas skromného obradu pri Niagarských vodopádoch v roku 1966. Krátko po svadbe sa tatko nastáhoval do domu mojej starej mamy Gigi na 54. ulici v západnej časti Filadelfie. Novomanželia veľmi rýchlo prišli na to, že ak im to má klapať, musia sa dobre dopĺňať a svoje odlišné silné stránky a danosti múdro kombinovať. Maminka začala viesť tatkovu kanceláriu a vzala si na starosť výplaty, obchodné zmluvy, dane, účtovníctvo a pracovné povolenia. A tatko robil naďalej to, čo vedel najlepšie: pochtivo pracoval a zarábal peniaze.

Na tie prvé spoločné roky obaja spomínali vždy s láskou. Veď boli mladí, zamilovaní, ambiciózni a otváral sa pred nimi svet.

Moje celé meno je Willard Carroll Smith II. – *nie junior*. Tatko ľudí zakaždým zahriakol: „Pozor! Žiadny ko*otský junior.“ Mal pocit, že prívlastok *junior* by uberal na dôstojnosti jemu aj mne.

Narodil som sa 25. septembra 1968. Mama hovorí, že sa mi nezatvorili ústa od chvíle, keď som vykukol na svet. Na každého som sa vyšiel a neustále čosi blábotal. Bol som jednoducho dieťa, ktorému ku šťastiu stačilo robiť trochu hluku.

Gigi chodievala na nočnú do nemocnice Jefferson Hospital v centre Filadelfie, preto sa o mňa mohla doobeda starať, zatiaľ čo rodičia boli v práci. Z obrovskej verandy pred jej domom som ako z najlepšieho miesta v kine sledoval všetky dôležité udalosti, ktoré sa odohrávali na Severnej 54. ulici a zároveň mi poslúžila ako javisko pre vlastné divadelné kúsky. Gigi ma každý deň na tej verande usadila a potom už len pozorovala, ako sa dávam do reči s každým náhodným okoloidúcim. Už vtedy som bol za svojich divákov naozaj vďačný.

Moji súrodenci, dvojčičky Harry a Ellen, sa narodili 5. mája 1971. A ak pripočítam aj maminkinu dcéru z prvého manželstva, Pam, zo dňa na deň sme boli doma šiesti.

Našťastie, tatka ani vtedy neopustil jeho podnikateľský duch, taký typický pre pôvodných obyvateľov severnej Filadelfie. Z opravára chladničiek sa postupne vypracoval na odborníka na inštalácie a údržbu chladiarenských a mraziarenských jednotiek vo veľkých sieťach supermarketov. Začalo sa mu naozaj dariť a jeho podnik sa z centra Filadelfie postupne rozšíril aj do okrajových obytných štvrtí. Rozširoval svoju flotilu servisných dodávok a najímal stále nových technikov. Prenajal si tiež menšiu budovu v meste, ktorá slúžila ako firemná centrála.

Tatko sa neustále púšťal do nových vecí. Pamätám sa, ako nám uprostred jednej mimoriadne tuhej zimy došli doma peniaze a jemu napadlo, že sa naučí opravovať petrolejové ohrievače. Len tak, z príručky. V tom čase ich vo Filadelfii používal snáď každý. Vylepil pár plagátov, rozdal po okolí letáky a ľudia mu začali nosiť svoje pokazené ohrievače. Fungovalo to tak, že po oprave bolo treba ohrievač ešte pár dní „testovať“, či je skutočne v poriadku. A tak sa nám doma začali kopíť ohrievače, u ktorých sa práve „overovala kvalita opravy“. Niekedy ich bolo naraz aj desať. No a také množstvo ohrievačov už radový domček v západnej Filadelfii bez problémov vyhreje aj počas najväčších mrazov. Tatko preto s čistým svedomím zrušil odber plynu, doma mal napriek tomu krásne teplučko a navyše mu *ľudia za to ešte aj platili*.

Kým som dovŕšil dva roky, tatkov podnik sa už slušne etabloval na trhu a on si mohol dovoliť kúpiť dom asi kilometer a pol vzdialený od domu starej mamy Gigi. Nachádzal sa v stredostavovskej štvrti s názvom Wynnefield v západnej časti Filadelfie.

Svoje prvé roky som prežil na ulici Woodcrest Avenue, ktorú tvorila radová zástavba tehlových domov a po celej dĺžke ju lemovali vysoké stromy. Náš dom mal číslo 5943. Vďaka tomu, že domy boli na sebe nalepené ako sardinky a susedia žili v tesnej blízkosti, sa tam podarilo vytvoriť atmosféru dobre fungujúcej komunity. (Na druhej strane, ak mal náš sused doma šváby, mali sme ich aj my.) Každý poznal každého. Pre mladú černošskú rodinu v Amerike sedemdesiatych rokov minulého storočia to bol splnený americký sen.

Oproti cez ulicu bola škola Beeber Middle School, ku ktorej patrilo aj skvelé betónové ihrisko. Bolo tam miesto pre všetko – basketbal, bejzbal, švihadlá... Starší chalani tam boxovali bez rukavíc a my ostatní sme sa tam v lete hadicami striekali vodou. Naša štvrť bola plná deciek a väčšinu času sme trávili vonku. V okruhu takých sto metrov od nášho domu žilo snáď štyridsať mojich rovesníkov. Boli tam Stacey, David, Reecie, Cheri, Michael, Teddy, Shawn, Omarr... a tak ďalej a tak ďalej... a to ešte nepočítam ich súrodencov a decká zo vzdialenejších kútov ulice. (Stacey Brooks bola moja celkom prvá kamoška v živote. Zoznámili sme sa v deň, keď sa naši prisťahovali do Woodcrestu. Ja som mal dva a ona tri roky. Naše mamy nás vedľa seba kočíkovali po chodníku. Ako sedemročný som bol do nej už bezhlavo zamilovaný. Jej srdce však vtedy patrilo Davidovi Brandonovi, ktorý mal už deväť.)

Boli to dobré časy a ľudia si zjavne v posteli dosť užívali.

TO, že som vyrástol v prostredí strednej triedy, mi na začiatku mojej rapovej kariéry často vyhadzovali na oči. Nepatril som k žiadnemu gangu a neďíloval som drogy. Vyrástol som na bezpečnej ulici s pokoseným trávnikom a doma som mal oboch rodičov. Až do štrnástich som chodil do katolíckej školy a takmer všetci moji spolužiaci boli belosi. Mama mala dokonca vysokú školu. A hoci otec nebol žiadny svätec, je pravda, že sa o rodinu príkladne staral a svoje deti by za nič na svete neopustil.

Môj životný príbeh sa diametrálne líšil od peripetií mladých černošských chlapcov, ktorí stáli na začiatku globálne rozšíreného fenoménu, ktorý sa časom začal nazývať hip-hop. Ja som podľa ich logiky nebol autentickým umelcom. Dávali mi všelijaké nálepky a tvrdili, že som „mäkký“, „polovičný“, „tuctový“ a volali ma aj „žuvačkový raper“. Neskutočne ma tým vyťažali. Keď dnes o tom spätne premýšľam, možno som to so svojimi reakciami trochu preháňal, nuž, úprimne, štválo ma to najmä preto, že sa nevedomky dotýkali citlivého miesta, ktoré som na sebe úprimne nenávidel, a síce toho pocitu, že som obyčajný zbabelec.

Tatko vnímal okolitý svet ako bojisko, na ktorom sa vydávajú a plnia rozkazy, a táto jeho vojenská mentalita ovplyvňovala všetky aspekty jeho života. Aj nás, svoju rodinu, riadil ako rotu nasadenú vo vojnovom konflikte a náš dom vo Woodcreste si zamieňal s kasárňami. Nikdy nás nepožiadali, aby sme si upratali izbu a ustlali posteľ – namiesto toho vydával rozkazy typu „skontrolujte si svoju pozíciu“.

V jeho svete si všetko vyžadovalo stopercentné nasadenie. Aj domáca úloha sa brala ako misia. Čistenie záchodu bola misia. Nákup v potravinách bola misia. A drhnutie podlahy? Pri tom nikdy nešlo o čistú podlahu – oveľa dôležitejšia bola schopnosť dodržať príkaz, preukázať sebadisciplínu a splniť úlohu do tých najmenších detailov. Jeho obľúbený a často opakovaný bonmot znel: „Deväťdesiatdeväť percent je pre mňa nula percent.“

Ak vojak vo svojej misii zlyhal, musel ju opakovať dovtedy, kým nebola splnená do posledného písmena. Neposlúchnuť rozkaz znamenalo postaviť sa pred vojenský súd a byť pripravený zniesť trest alias pár dobre vyfátých úderov opaskom na holú. (V takých prípadoch zvykol zaveliť: „Dolu s nimi, nebudem drať vlastné handry!“)

Podľa tatka šlo vždy o život. Svoje deti pripravoval na to, aby dokázali uspieť v krutom svete, kde podľa neho vládol večný chaos a nemilosrdný zápas o prežitie. Táto jeho taktika pestovania strachu v mysliach ostatných bola, a do značnej miery stále je, charakteristická výchovná metóda v černošských komunitách. Strach sa berie ako nevyhnutný predpoklad prežitia. Všeobecne sa verí, že ak chceme černošské deti skutočne chrániť, musíme

ich naučiť báť sa svojich rodičov. Vzbudzovanie strachu sa interpretuje ako najväčší dar lásky.

Jedného dňa, presnejšie 13. mája 1985, tatko vbehol do detskej izby a zareval, aby sme si okamžite ľahli na podlahu. Pár kilometrov na juh od Woodcrestu členovia policajného zboru mesta Filadelfia zhodili niekoľko asi polkilových bômb na obytnú zónu. Z diaľky bolo počuť tlmenú streľbu z automatických zbraní. V ten deň pri útoku, ktorý neskôr dostal označenie „bombardovanie MOVE“, zahynulo päť detí, šesť dospelých a šesťdesiatpäť domov – celé dva obytné bloky – ľahli popolom.

Správy v médiách tatka ešte viac utvrdzovali v jeho svetonázore. Jeho ideológia vychádzala z nutnosti mentálne aj fyzicky nás pripraviť na prekážky a skúšky, ktoré nám život prinesie, pričom v nás nevedomky pestoval pocit neustáleho napätia a úzkosti.

Dodnes si pamätám isté nedeľné popoludnie. Tatko mal netradične voľno a sledoval v obývačke televíziu. Zavolał na mňa: „Počuj, Will!“

Mňa okamžite vystrelilo do pozoru: „Áno, ocko?“

„Zabehni k pánovi Bryantovi a vezmi mi krabičku tareytoniek stoviek.“

„Vykonám, pane!“

Dal mi päť dolárov a už som trielil do trafiky na rohu. Mal som vtedy síce len desať, no hovoríme o sedemdesiatych rokoch minulého storočia, keď rodičia s čistým svedomím posielali svoje deti po cigarety.

Bežal som teda rovno do obchodu, ako sa na vzorného vojaka patrí.

„Dobrý, pán Bryant, mám otcovi kúpiť jeho cigarety.“

„Will, ako sa máš, chlapče?“ pozdravil ma pán Bryant. „Dnes práve neprišli, povedz otcovi, že ich budem mať zajtra. Odložím mu celý kartón.“

„Aha, tak dobre, ďakujem, pán Bryant, odkážem mu.“

Ako poslušný vojak som sa plánoval vrátiť okamžite rovno domov. Cestou som ale natrafil na Davida a Dannyho Brandonovcov. Tí práve dostali parádnu novú vecičku, čo sa volala futbalka Nerf. Bola to lopta na americký futbal, len o čosi mäkšia ako tie štandardné.

Veď povedzte, ktorý vojak by sa nepristavil.

Bol som z toho nového vynálezu úplne hotový. Tou loptou sa dalo pokojne hádzať aj v zime a pri chytaní vám to vôbec neodpáľilo prsty! A ak sa vám lopta vyšmykne a trafiť vás do tváre, nič sa nedeje, ani trochu to